

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șasea)

20 septembrie 2012*

„Ajutoare de stat — Pretins ajutor pus în aplicare de Franța sub forma unei garanții implicite nelimitate constituite în favoarea La Poste care rezultă din statutul de instituție publică al acesteia — Decizie prin care ajutorul este declarat incompatibil cu piața internă — Acțiune în anulare — Interesul de a exercita acțiunea — Admisibilitate — Sarcina probei privind existența unui ajutor de stat — Avantaj”

În cauza T-154/10,

Republica Franceză, reprezentată inițial de E. Belliard, de G. de Bergues, de B. Beaupère-Manokha, de J. Gstalter și de S. Menez și ulterior de E. Belliard, de G. de Bergues, de J. Gstalter și de S. Menez, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de B. Stromsky și de D. Grespan, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei 2010/605/UE a Comisiei din 26 ianuarie 2010 privind ajutorul de stat C 56/07 (ex E 15/05) acordat de Franța în favoarea La Poste (JO L 274, p. 1),

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

compus din domnii H. Kanninen, președinte, N. Wahl (raportor) și S. Soldevila Fragoso, judecători,

grefier: doamna C. Kristensen, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 19 martie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

Istoricul cauzei

Dreptul național care reglementează statutul La Poste

Statutul La Poste începând cu 1 ianuarie 1991 și consecințele juridice ale acestuia

- 1 În temeiul Legii nr. 90-568 din 2 iulie 1990 privind organizarea serviciului public al poștei și al telecomunicațiilor (loi n° 90-568, du 2 juillet 1990, relative à l'organisation du service public de la poste et des télécommunications) (JORF din 8 iulie 1990, p. 8069), fosta direction générale de la poste et des télécommunications (Direcția Generală de Poștă și Telecomunicații), care era subordonată până atunci ministerului responsabil pentru poștă și telecomunicații, a fost transformată, începând cu 1 ianuarie 1991, în două persoane juridice autonome de drept public: France Télécom și La Poste. Această lege a autorizat în mod expres La Poste să dezvolte, pe lângă misiuni de serviciu public, anumite activități deschise concurenței.
- 2 Conform articolului 1 din Decretul din 31 decembrie 1990 de acordare a garanției de stat pentru împrumuturi obligatate PTT și pentru certificate de economii PTT emise anterior datei de 31 decembrie 1990 (arrêté du 31 décembre 1990, accordant la garantie de l'État aux emprunts obligataires PTT et aux bons d'épargne PTT émis avant le 31 décembre 1990) (JORF din 18 ianuarie 1991, p. 917), „[s]erviciul în dobânzi, amortizare, prime, comisioane, cheltuieli și accesorii aferente împrumuturilor obligatate și certificatelor de economii PTT emise anterior datei de 31 decembrie 1990 pentru a contribui la finanțarea cheltuielilor de investiții ale bugetului anexă al serviciilor de poștă și de telecomunicații, în conformitate cu articolul L. 127 din Codul poștei și telecomunicațiilor (code des postes et télécommunications) [...], și care au fost transferate La Poste în temeiul articolului 22 din Legea din 2 iulie 1990 [...], este garantat în mod necondiționat de către stat”.
- 3 Prin hotărârea din 18 ianuarie 2001, Cour de Cassation (deuxième chambre civile) (Curtea de Casație) (Camera a doua civilă) a reținut principiul conform căruia La Poste trebuia să fie asimilată unei instituții publice industriale și comerciale (denumită în continuare „IPIC”).
- 4 În dreptul administrativ francez, IPIC sunt persoane juridice de drept public, care dispun de o personalitate juridică distinctă de cea a statului și de autonomie financiară, precum și de competențe atribuite speciale care includ, în general, exercitarea uneia sau mai multor misiuni de serviciu public.
- 5 Statutul IPIC implică o serie de consecințe juridice diferite, și anume în special:
  - inaplicabilitatea procedurilor de insolabilitate și de faliment de drept comun [a se vedea în special articolul 2 din Legea nr. 85-98 din 25 ianuarie 1985 privind redresarea și lichidarea judiciară a întreprinderilor (loi n° 85-98, du 25 janvier 1985, relative au redressement et à la liquidation judiciaires des entreprises) (JORF din 26 ianuarie 1985, p. 1097), devenit articolul L. 620-2 din Codul comercial (code de commerce)];
  - aplicabilitatea Legii nr. 80-539 din 16 iulie 1980 privind daunele cominatorii pronunțate în materie administrativă și executarea hotărârilor judecătorești de către persoanele juridice de drept public (loi n° 80-539, du 16 juillet 1980, relative aux astreintes prononcées en matière administrative et à l'exécution des jugements par les personnes morales de droit public) (JORF din 17 iulie 1980, p. 1799), precum și desemnarea statului ca fiind responsabil în ultimă instanță pentru recuperarea datoriilor contractate [a se vedea articolul 1 alineatul II din Legea nr. 80-539, articolul 3-1 al patrulea și al cincilea paragraf din Decretul nr. 81-501 din 12 mai 1981 adoptat în vederea aplicării Legii nr. 80-539 (décret n° 81-501, du 12 mai 1981, pris pour l'application de la loi n° 80-539)

(JORF din 14 mai 1981, p. 1406) și articolul 10 din Decretul nr. 2008-479 din 20 mai 2008 (de abrogare a Decretului nr. 81-501) privind executarea condamnărilor pecuniare pronunțate împotriva colectivităților publice (décret n° 2008-479, du 20 mai 2008 relatif à l'exécution des condamnations pécuniaires prononcées à l'encontre des collectivités publiques)].

Modificarea statutului La Poste începând cu 1 martie 2010

- 6 La 29 iulie 2009, guvernul francez a depus un proiect de lege în vederea transformării La Poste în societate pe acțiuni. Acest proiect a avut drept obiectiv adoptarea Legii nr. 2010-123 din 9 februarie 2010 privind întreprinderea publică La Poste și activitățile poștale (loi n° 2010-123, du 9 février 2010, relative à l'entreprise publique La Poste et aux activités postales) (JORF din 10 februarie 2010, p. 2321), care a intrat în vigoare la data de 1 martie a anului următor. Articolul 1-2.I. din această lege prevede:

„Persoana juridică de drept public La Poste se transformă începând cu 1 martie 2010 într-o societate pe acțiuni denumită La Poste. Capitalul societății este deținut de stat, acționar majoritar, și de alte persoane juridice de drept public, cu excepția părții de capital care poate fi deținută sub formă de acțiuni de către personal în condițiile prevăzute de prezenta lege. Această transformare nu poate avea drept consecință repunerea în discuție a caracterului de serviciu public național al La Poste.

[...]

Această transformare nu implică înființarea unei persoane juridice noi. Toate bunurile, drepturile, obligațiile, contractele, convențiile și autorizațiile de orice natură ale persoanei juridice de drept public La Poste, pe teritoriul Franței și în afara Franței, sunt de plin drept și fără alte formalități cele aparținând societății pe acțiuni La Poste de la data transformării. Transformarea menționată nu are nicio incidență asupra acestor bunuri, drepturi, obligații, contracte, convenții și autorizații și nu implică, mai ales, nicio modificare a contractelor și a convențiilor în curs încheiate de La Poste sau de societățile care au o legătură cu aceasta în sensul articolelor L. 233-1-L. 233-4 din Codul comercial, nici rezilierea lor, nici, dacă este cazul, rambursarea anticipată a datoriilor care fac obiectul acestora [...].”

Procedura administrativă

- 7 Prin decizia emisă la data de 21 decembrie 2005, Comisia Comunităților Europene a aprobat transferul activităților bancare și financiare ale La Poste către filiala acesteia, La Banque Postale. În această decizie, Comisia a subliniat că problema garanției de stat nelimitate în favoarea La Poste va face obiectul unei proceduri separate.
- 8 La 21 februarie 2006, în conformitate cu articolul 17 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [88 CE] (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 1), Comisia a informat autoritățile franceze cu privire la concluziile sale preliminare referitoare la existența unei garanții de stat nelimitate care ar decurge din statutul juridic al La Poste și care ar constitui un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE și le-a invitat să își prezinte observațiile. Considerând că această pretinsă garanție exista încă dinainte de 1 ianuarie 1958, data intrării în vigoare a Tratatului CE pe teritoriul Franței, Comisia a aplicat normele de procedură privind ajutoarele existente.
- 9 Comisia a primit răspunsul autorităților franceze la această invitație la 24 aprilie 2006.
- 10 La 4 octombrie 2006, în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul nr. 659/1999, Comisia a invitat, printre altele, Republica Franceză să anuleze garanția de care beneficiază La Poste în virtutea statutului acesteia, pentru toate angajamentele sale, cel târziu la 31 decembrie 2008.

- 11 La 6 decembrie 2006, Comisia a primit o notă din partea autorităților franceze prin care acestea contestau concluziile prezentate de Comisie în scrisoarea din 4 octombrie 2006 și propuneau inițierea unei discuții pentru a elimina îndoielile pe care le avea în legătură cu existența unei garanții nelimitate acordate de statul francez în favoarea La Poste.
- 12 La 20 decembrie 2006, s-a desfășurat o reuniune între serviciile Comisiei și autoritățile franceze.
- 13 Prin scrisoarea din 16 ianuarie 2007, prin care contestau totodată concluziile Comisiei, însă urmăreau să clarifice conținutul Legii nr. 80-539, autoritățile franceze au prezentat acesteia din urmă un proiect de modificare a Decretului nr. 81-501.
- 14 După examinarea informațiilor și a precizărilor furnizate de autoritățile franceze la 1 februarie și la 16 martie 2007 cu privire, printre altele, la problema eventualei angajări a răspunderii statului în caz de insuficiență de active ale La Poste, prin scrisoarea din 29 noiembrie 2007, Comisia le-a informat pe acestea cu privire la decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare prevăzute la articolul 88 alineatul (2) CE. Prin publicarea acestei decizii în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 3 iunie 2008 (JO C 135, p. 7), Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile referitoare la măsura în litigiu.
- 15 Comisia nu a primit nicio observație de la părțile interesate cu privire la măsura menționată. În schimb, autoritățile franceze au formulat observații prin scrisoarea din 23 ianuarie 2008. Pe de altă parte, în urma unei cereri de ofertă, Comisia a încredințat unui expert realizarea unui studiu privind garanția nelimitată acordată de Republica Franceză în favoarea La Poste. Acest expert și-a prezentat raportul la 17 noiembrie 2008.
- 16 În urma apariției unor informații despre adoptarea de către guvernul francez a unui proiect de lege privind aprobarea schimbării statutului La Poste, Comisia a adresat Republicii Franceze, la 20 iulie 2009, întrebarea dacă acceptă să își asume angajamentul în ceea ce privește transformarea La Poste în societate pe acțiuni care să se supună procedurilor de redresare și de lichidare judiciară de drept comun. Prin intermediul aceleiași corespondențe, Comisia a transmis autorităților franceze raportul expertului său.
- 17 Printr-o notă transmisă la 31 iulie 2009, autoritățile franceze au informat Comisia despre adoptarea de către Conseil des ministres (Consiliul de Miniștri) francez, la 29 iulie 2009, a unui proiect de lege privind La Poste și activitățile poștale care prevedea, printre altele, transformarea La Poste în societate pe acțiuni începând cu 1 ianuarie 2010. De asemenea, autoritățile franceze au indicat că vor comunica observațiile lor asupra raportului expertului Comisiei.
- 18 După două scrisori de rapel ale Comisiei, din 9 septembrie și din 6 octombrie 2009, Republica Franceză și-a făcut cunoscute observațiile cu privire la raportul expertului Comisiei printr-o notă transmisă la 27 octombrie 2009 și a comunicat un aviz emis de un alt expert.
- 19 La 11 decembrie 2009, a fost depus un amendament la proiectul de lege privind La Poste și activitățile poștale prin care data transformării La Poste în societate pe acțiuni se amâna pentru luna martie 2010.
- 20 La 26 ianuarie 2010, Comisia a adoptat Decizia C(2010) 133 privind ajutorul de stat C 56/07 (ex E 15/05) acordat de Franța în favoarea La Poste (denumită în continuare „decizia atacată”). Această decizie, care a fost notificată autorităților franceze la 27 februarie 2010, a fost publicată la 19 octombrie 2010 în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO L 274, p. 1), cu referința 2010/605/UE.

Decizia atacată

- 21 După ce a amintit modul de derulare a procedurii administrative [considerentele (1)-(17) ale deciziei atacate], conținutul măsurii în litigiu [considerentele (18)-(37) ale deciziei menționate], precum și observațiile și propunerile formulate de autoritățile franceze [considerentele (38)-(114) ale aceleiași decizii], Comisia a realizat o examinare propriu-zisă a problemei dacă exista, în primul rând, o garanție nelimitată acordată de statul francez în favoarea La Poste [considerentele (116)-(255) ale deciziei atacate] și, în al doilea rând, un avantaj selectiv care decurge din aceeași garanție [considerentele (256)-(300) ale deciziei menționate] care ar fi în măsură să denatureze concurența și să afecteze negativ schimburile comerciale [considerentul (301) al aceleiași decizii] în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.
- 22 În primul rând, în ceea ce privește existența, în speță, a unei garanții nelimitate, Comisia, după examinarea numeroaselor argumente prezentate de autoritățile franceze, a ajuns la concluzia că La Poste beneficia de o astfel de garanție nelimitată din partea statului francez în virtutea anumitor particularități care erau intrinsec legate de statutul său de instituție publică [a se vedea printre altele considerentele (251)-(253) ale deciziei atacate]. În opinia Comisiei, garanția menționată nu numai că ar determina un transfer de resurse de stat în sensul punctului 2.1. din Comunicarea 2008/C 155/02 a Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 [CE] și 88 [CE] privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO 2008, C 155, p. 10, denumită în continuare „Comunicarea din 2008”) [considerentul (254) al deciziei atacate], ci ar fi imputabilă statului [a se vedea considerentul (255) al deciziei menționate].
- 23 În ceea ce privește, mai exact, aprecierea existenței unei garanții nelimitate din partea statului francez în favoarea IPIC, Comisia subliniază, cu titlu introductiv, că La Poste nu era supusă dreptului comun în materie de redresare și de lichidare a întreprinderilor aflate în dificultate și că, în conformitate cu punctul 1.2. al doilea paragraf a patra liniuță din Comunicarea din 2008, condițiile de creditare mai favorabile obținute de întreprinderile al căror statut juridic exclude posibilitatea unei proceduri de faliment sau de insolvabilitate sunt considerate ca fiind un ajutor sub formă de garanție. După ce a constatat că autoritățile franceze contestau concluzia conform căreia neaplicarea în privința La Poste a dreptului comun în materie de redresare și de lichidare a întreprinderilor era asemănătoare unui mecanism de garantare de stat în favoarea acesteia, atât în ceea ce privește despăgubirea creditorilor săi, cât și menținerea existenței sale în cazul în care s-ar afla într-o situație de insolvabilitate, Comisia a examinat toate argumentele prezentate de aceste autorități [a se vedea considerentul (117) al deciziei atacate].
- 24 Comisia a subliniat mai întâi că, spre deosebire de ceea ce susțineau autoritățile franceze, dreptul francez nu excludea existența garanțiilor implicite și în special a unei garanții de stat în favoarea IPIC, aspect care ar fi, printre altele, confirmat printr-o notă a Conseil d'État (Consiliul de Stat) francez (denumit în continuare „Conseil d'État”) elaborată în anul 1995 în cauza denumită „Crédit Lyonnais” [a se vedea considerentele (120)-(147) ale deciziei atacate].
- 25 Examinând ulterior demersul unui creditor al întreprinderii La Poste în vederea recuperării creanței sale în ipoteza în care La Poste s-ar afla în dificultate financiară și nu și-ar putea onora obligațiile, Comisia a concluzionat următoarele:
- obstacolele tradiționale care stau în calea recuperării unei creanțe de la un organism de drept privat nu existau în cazul instituțiilor publice [considerentele (150)-(155) ale deciziei atacate];
  - procedura de recuperare a datoriilor instituțiilor publice condamnate printr-o hotărâre judecătorească stabilită prin Legea nr. 80-539 nu conducea în niciun caz la eliminarea datoriei [considerentele (156)-(184) ale deciziei atacate];

- regimul de răspundere a statului în aplicarea procedurii de recuperare a datoriilor instituțiilor publice prezenta toate trăsăturile unui mecanism de garantare [considerentele (185)-(226) ale deciziei atacate];
  - chiar dacă nu i se dădea câștig de cauză, creditorul unei instituții publice putea invoca în temeiul teoriei aparenței drepturile la eroarea legitimă pe care a comis-o la momentul formării creanței, bazându-se pe faptul că aceasta va fi totuși onorată [considerentele (227)-(229) ale deciziei atacate].
- 26 În sfârșit, Comisia a considerat că, chiar dacă creditorul unei instituții publice nu reușea să obțină, într-un termen rezonabil și după aplicarea procedurilor de recuperare descrise în considerentele (150)-(229) ale deciziei atacate, lichidarea creanței sale, el era asigurat că aceasta nu ar dispărea, întrucât, în opinia Comisiei, drepturile și obligațiile instituțiilor publice erau transferate întotdeauna statului sau unei alte persoane juridice de drept public [considerentele (230)-(250) ale deciziei atacate].
- 27 În al doilea rând, Comisia a concluzionat că condițiile de creditare mai favorabile obținute de La Poste ca urmare a acestei garanții nelimitate constituiau un avantaj [considerentele (256)-(299) ale deciziei atacate] de natură selectivă [considerentul (300) al deciziei atacate], care este în măsură să denatureze concurența și să afecteze negativ schimburile comerciale dintre statele membre [considerentul (301) al deciziei atacate].
- 28 În ceea ce privește în special existența unui avantaj, Comisia a considerat, mai întâi, că garanția în litigiu reprezenta un element esențial al sprijinului din partea statului datorită căruia La Poste beneficia de condiții de creditare mai favorabile decât cele pe care le-ar fi obținut dacă ar fi fost evaluată doar pe baza valorii sale. În această privință, Comisia a subliniat că condițiile de creditare erau stabilite în special pe baza evaluării financiare [a se vedea considerentul (257) al deciziei atacate]. Or, în opinia Comisiei, dintr-o serie de analize și de metodologii ale agențiilor de rating ar rezulta că garanția în cauză, ca element esențial al sprijinului acordat de stat în favoarea La Poste, influențează în mod pozitiv ratingul financiar al acesteia din urmă și, prin urmare, condițiile de creditare pe care La Poste le poate obține [considerentele (258)-(293) ale deciziei atacate]. Comisia a considerat că nu era necesar să demonstreze, în speță, efectele concrete pe care această garanție le-a avut în trecut [considerentul (298) al deciziei atacate]. Aceasta a precizat de asemenea că, ținând cont de caracterul nelimitat al garanției, în speță nu se putea calcula quantumul primei de piață pe care La Poste ar fi trebuit să o plătească statului, ceea ce făcea imposibilă aplicarea mecanismului de retrocedare propus de autoritățile franceze [considerentul (299) al deciziei atacate].
- 29 Comisia a concluzionat în final că, întrucât toate condițiile de aplicare a articolului 107 alineatul (1) TFUE erau îndeplinite, garanția în litigiu constituia un ajutor de stat în sensul acestei dispoziții [considerentul (302) al deciziei atacate] și că, chiar modificat în sensul propus de autoritățile franceze, acest ajutor nu îndeplinea niciuna dintre condiții pentru a putea fi declarat compatibil cu piața comună [considerentele (303)-(315) ale deciziei menționate].
- 30 Dispozitivul deciziei atacate are următorul cuprins:

„Articolul 1

Garanția nelimitată acordată de Franța întreprinderii La Poste constituie ajutor de stat incompatibil cu piața internă. Franța pune capăt acestui ajutor cel târziu la 31 martie 2010.

Articolul 2

Comisia consideră că transformarea efectivă a întreprinderii La Poste în societate pe acțiuni va anula garanția nelimitată de care beneficiază aceasta. Anularea efectivă a acestei garanții nelimitate cel târziu la 31 martie 2010 constituie o măsură capabilă să elimine, în conformitate cu dreptul comunitar, ajutorul de stat constatat la articolul 1.

Articolul 3

În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Franța transmite Comisiei o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și prevăzute pentru respectarea prezentei decizii.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Franceze.”

Procedura și concluziile părților

- 31 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 2 aprilie 2010, Republica Franceză a introdus prezenta acțiune.
- 32 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a șasea) a decis deschiderea procedurii orale. Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 19 martie 2012.
- 33 Republica Franceză solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate;
  - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată..
- 34 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii ca inadmisibilă și, în subsidiar, ca nefondată;
  - obligarea Republicii Franceze la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la admisibilitate

- 35 Fără a invoca în mod formal o excepție de inadmisibilitate în temeiul articolului 114 din Regulamentul de procedură al Tribunalului, Comisia susține că prezenta acțiune este inadmisibilă, pentru motivul că decizia atacată nu creează prejudicii Republicii Franceze. Comisia susține, în esență, că această decizie, care privește un ajutor existent pe care autoritățile naționale au decis, pentru motive care le sunt proprii, să îl elimine, nu produce efecte juridice obligatorii de natură să afecteze interesele Republicii Franceze. În această privință, Comisia subliniază că orice reclamant, inclusiv un stat membru, trebuie să dovedească faptul că decizia atacată are un efect negativ și caracterizat asupra unor interese reale și existente, dovadă care nu a fost făcută în speță.
- 36 Tribunalul amintește că noțiunea de interes de a exercita acțiunea face trimitere la necesitatea ca orice persoană fizică sau juridică care a formulat o acțiune în anulare să demonstreze faptul că are un interes născut și actual să obțină anularea actului atacat. Un astfel de interes presupune ca însăși anularea acestui act să poată avea consecințe juridice sau, potrivit unei alte formulări, ca acțiunea să fie

susceptibilă, prin rezultatul său, să aducă un beneficiu părții care a formulat-o. Prin urmare, un act care dă în întregime satisfacție acestei persoane nu poate, prin definiție, să îi creeze un prejudiciu, iar această persoană nu are interes să solicite anularea acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 11 martie 2009, TF1/Comisia, T-354/05, Rep., p. II-471, punctele 84 și 85 și jurisprudența citată).

- 37 Trebuie subliniat că, la fel ca articolul 230 CE, articolul 263 TFUE face o distincție netă între dreptul de a formula o acțiune în anulare al instituțiilor Uniunii și al statelor membre, pe de o parte, și cel al persoanelor fizice și juridice, pe de altă parte, cel de al doilea paragraf al acestui articol conferind în special oricărui stat membru dreptul de a contesta printr-o acțiune în anulare legalitatea deciziilor Comisiei, fără ca exercitarea acestui drept să fie condiționată de justificarea unui interes de a exercita acțiunea. Prin urmare, pentru ca acțiunea pe care o introduce să fie admisibilă, un stat membru nu este obligat să demonstreze că un act al Comisiei pe care îl atacă produce efecte juridice în ceea ce îl privește. Cu toate acestea, pentru ca un act al Comisiei să poată face obiectul unei acțiuni în anulare, acesta trebuie să fie destinat să producă efecte juridice obligatorii (a se vedea în acest sens Ordonanța Curții din 27 noiembrie 2001, Portugalia/Comisia, C-208/99, Rec., p. I-9183, punctele 22-24, și Hotărârea Curții din 13 octombrie 2011, Deutsche Post și Germania/Comisia, C-463/10 P și C-475/10 P, Rep., p. I-9639, punctul 36 și jurisprudența citată), ceea ce trebuie determinat prin analiza conținutului său.
- 38 În speță, nu se poate nega că decizia atacată, în care se ajunge la concluzia privind existența unui ajutor de stat în favoarea La Poste sub forma unei garanții nelimitate și în care acest ajutor este declarat incompatibil cu piața comună, este destinată în mod necesar să producă efecte juridice obligatorii și constituie, prin urmare, un act atacabil în temeiul articolului 263 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 septembrie 2011, Comisia/Țările de Jos, C-279/08 P, Rep., p. I-7671, punctele 35-42).
- 39 Niciunul dintre elementele și argumentele prezentate de Comisie nu poate infirma această concluzie.
- 40 În primul rând, deși este cert, astfel cum a subliniat Comisia, că guvernul francez a decis, pentru motive care îi sunt proprii și în lipsa oricărei constrângeri exercitate de Comisie, după cum atestă un comunicat de presă al guvernului francez din data de 29 iulie 2009 și un proiect de lege din aceeași zi în vederea transformării La Poste în societate pe acțiuni (a se vedea punctul 6 de mai sus), să elimine măsura calificată drept ajutor existent prin decizia atacată cu câteva luni înainte de adoptarea acestei din urmă decizii, nu este mai puțin adevărat că Republica Franceză era obligată din punct de vedere juridic să pună în aplicare decizia atacată, a cărei adoptare este anterioară transformării statutului La Poste în societate pe acțiuni. Faptul – evocat de Comisie – că, în punerea în aplicare a deciziei atacate, ar fi putut să existe o convergență între interesele apărute de Comisie și cele ale Republicii Franceze nu o poate împiedica pe aceasta din urmă să formuleze o acțiune în anulare îndreptată împotriva aceleiași decizii. Astfel cum a subliniat în mod întemeiat Republica Franceză, o astfel de abordare care conduce la sancționarea statelor membre în funcție de aspectul dacă acestea au putut sau nu au putut să găsească un interes propriu pentru a se conforma unei decizii a Comisiei prezintă un caracter eminentemente subiectiv. Or, examinarea problemei dacă un anumit act poate să facă obiectul unei acțiuni în anulare, întrucât produce sau urmărește să producă efecte juridice obligatorii de natură să afecteze interesele reclamantului, trebuie să se întemeieze pe o apreciere obiectivă a conținutului acestui act.
- 41 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentația invocată de Comisie conform căreia nu s-a stabilit nicidecum că decizia atacată ar fi avut un efect negativ și caracterizat asupra unor interese reale și existente ale Republicii Franceze, aceasta se referă în realitate la problema existenței unui interes de a exercita acțiunea, problemă care nu poate fi confundată cu conceptul de act atacabil și care, astfel cum s-a amintit la punctul 37 de mai sus, nu trebuie examinată în cadrul unei acțiuni în anulare formulate de statele membre.

- 42 În al treilea rând, jurisprudența citată de Comisie este lipsită de relevanță în speță.
- 43 În ceea ce privește, mai întâi, cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 22 iunie 2000, Țările de Jos/Comisia (C-147/96, Rec., p. I-4723), este suficient să se constate că motivul care a condus la declararea ca inadmisibilă a acțiunii consta în faptul că scrisoarea în litigiu nu avea decât un caracter preparator și, prin urmare, nu putea să producă efecte de drept și nici nu urmărea să producă astfel de efecte. Curtea a concluzionat astfel că scrisoarea menționată nu constituia o decizie definitivă de natură să facă obiectul unei acțiuni în anulare (a se vedea punctul 35 din această hotărâre).
- 44 În continuare, în ceea ce privește soluția reținută în Ordonanța Portugalia/Comisia, citată anterior, aceasta era întemeiată pe împrejurarea că statul membru reclamant solicitase anularea deciziilor atacate numai în măsura în care era desemnat ca destinatar. Or, Curtea a subliniat că această desemnare nu producea în mod evident niciun efect juridic autonom. Trebuie subliniat că, în acest context, Curtea s-a preocupat să amintească faptul că, pentru ca un act al Comisiei să poată face obiectul unei acțiuni în anulare, trebuia ca acesta să fi fost destinat să producă efecte juridice (Hotărârea Curții din 27 septembrie 1988, Regatul Unit/Comisia, 114/86, Rec., p. 5289, punctul 12, Hotărârea Curții din 20 martie 1997, Franța/Comisia, C-57/95, Rec., p. I-1627, punctul 7, și Hotărârea Curții din 6 aprilie 2000, Spania/Comisia, C-443/97, Rec., p. I-2415, punctele 27 și 28), chiar dacă, atunci când un stat membru intenționa să formuleze o astfel de acțiune, aceste efecte nu urmau să se producă „în privința statului menționat” (punctul 24 din hotărâre).
- 45 În ceea ce privește Hotărârea Curții din 18 iunie 2002, Germania/Comisia (C-242/00, Rec., p. I-5603), aceasta privește situația specială în care atât conținutul deciziei atacate, cât și contextul în care a fost adoptată decizia indicau faptul că această decizie nu a avut nici ca obiect, nici ca efect respingerea în mod implicit a unei cereri a statului membru în cauză (a se vedea punctul 45 din hotărâre). În consecință, această jurisprudență nu susține deloc poziția apărută de Comisie.
- 46 Aceeași este situația în privința cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea Tribunalului din 30 ianuarie 2002, Nuove Industrie Molisane/Comisia (T-212/00, Rec., p. II-347), în cadrul căreia acțiunea formulată de întreprinderea beneficiară a unui ajutor notificat, și anume un particular, iar nu un stat membru, a fost respinsă, pentru lipsa interesului de a exercita acțiunea, pentru motivul că ajutorul fusese declarat compatibil cu piața comună și că, pe de altă parte, aprecierea acestei compatibilități nu afectase, în niciun fel, interesele întreprinderii menționate.
- 47 Aceste considerații sunt valabile și în ceea ce privește Hotărârea Tribunalului din 18 martie 2010, Centre de coordination Carrefour/Comisia (T-94/08, Rec., p. II-1015), și Hotărârea Tribunalului Forum 187/Comisia (T-189/08, Rec., p. II-1039), în care se declară ca fiind inadmisibile pentru lipsa unui interes de a exercita acțiunea acțiunile formulate de persoane fizice sau juridice.
- 48 Având în vedere ansamblul acestor considerații și fără a fi necesară pronunțarea cu privire la problema dacă obiectivul urmărit de Republica Franceză, în cadrul prezentei acțiuni, este de a obține anularea unei decizii care ar constitui un precedent în ceea ce privește examinarea statutului altor IPIC, prezenta acțiune trebuie să fie declarată admisibilă.

Cu privire la fond

- 49 Republica Franceză invocă trei motive în susținerea acțiunii sale. Primul motiv se întemeiază pe o eroare de drept în măsura în care Comisia nu ar fi stabilit corespunzător cerințelor legale existența unui ajutor de stat. Prin intermediul celui de al doilea motiv, Republica Franceză susține că Comisia ar fi săvârșit erori de fapt și de drept prin faptul că a considerat că La Poste, prin statutul său de IPIC, beneficia de o garantare implicită și nelimitată a datoriei sale de către stat. Al treilea motiv se întemeiază pe inexistența unui avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

Considerații introductive

- 50 Articolul 107 alineatul (1) TFUE prevede că, „[c]u excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.
- 51 În conformitate cu punctul 1.2. al doilea paragraf a patra liniuță din Comunicarea din 2008, „Comisia consideră drept ajutor sub formă de garanție condițiile de finanțare mai avantajoase obținute de întreprinderi a căror formă de organizare juridică exclude falimentul sau alte proceduri de insolvență”.
- 52 Reiese dintr-o jurisprudență constantă că pentru calificarea drept ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE este necesară îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de această dispoziție. În primul rând, trebuie să fie vorba despre o intervenție a statului sau prin intermediul resurselor de stat. În al doilea rând, această intervenție trebuie să fie susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre. În al treilea rând, aceasta trebuie să acorde un avantaj beneficiarului său, prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri. În al patrulea rând, aceasta trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 24 iulie 2003, *Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, Rec., p. I-7747, punctele 74 și 75, și Hotărârea Tribunalului din 22 februarie 2006, *Le Levant 001 și alții/Comisia*, T-34/02, Rec., p. II-267, punctul 110).
- 53 În primul rând, rezultă că motivele invocate în susținerea prezentei acțiuni vizează, în esență, să demonstreze că Comisia a concluzionat în mod eronat că există un avantaj în favoarea La Poste, avantaj care ar decurge dintr-o garanție de stat implicită și nelimitată a cărei existență este pusă de asemenea în discuție. Aceste motive privesc, în esență, stabilirea existenței unui avantaj.
- 54 Deși Republica Franceză a pus de asemenea în discuție, în etapa replicii, condiția privind existența unui transfer de resurse de stat, trebuie să se constate că această argumentație nu constituie dezvoltarea unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cererea introductivă de instanță și care prezintă o legătură strânsă cu acesta. Astfel, această argumentație se referă la o altă condiție de aplicare a articolului 107 alineatul (1) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 4 martie 2009, *Italia/Comisia*, T-424/05, nepublicată în Repertoriu, punctele 103-105).
- 55 Prin urmare, argumentul întemeiat pe nerespectarea condiției privind transferul de resurse de stat trebuie declarat inadmisibil în temeiul dispozițiilor coroborate ale articolului 44 alineatul (1) litera (c) și ale articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, din care rezultă că cererea introductivă de instanță trebuie să cuprindă, printre altele, o expunere sumară a motivelor invocate și că invocarea de motive noi pe parcursul procesului este interzisă, cu excepția cazului în care aceste motive se bazează pe elemente de drept și de fapt care au apărut în cursul procedurii (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 19 septembrie 2000, *Dürbeck/Comisia*, T-252/97, Rec., p. II-3031, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 56 În speță, nici nu s-a dovedit, nici nu s-a susținut măcar că motivul întemeiat pe o lipsă a transferului de resurse de stat ar fi bazat pe elemente de drept și de fapt care ar fi apărut în cursul procedurii. Chiar dacă se presupune că trebuie să se considere că prezentarea tardivă a motivului menționat se explică prin pronunțarea, după formularea acțiunii, a Hotărârii Tribunalului din 21 mai 2010, *Franța și alții/Comisia* (T-425/04, T-444/04, T-450/04 și T-456/04, Rep., p. II-2099), la care face referire Comisia în replică, această hotărâre nu poate fi calificată drept element nou de natură să justifice prezentarea tardivă a argumentului menționat. Astfel, o hotărâre pronunțată de instanța Uniunii care nu a făcut decât să confirme o condiție de drept pe care reclamantul o cunoștea, în principiu, la momentul la care a introdus acțiunea nu poate fi considerată ca un element nou care să permită invocarea unui

motiv nou (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 1 aprilie 1982, Dürbeck/Comisia, 11/81, Rec., p. 1251, punctul 17, și Hotărârea Tribunalului din 11 decembrie 1996, Atlanta și alții/CE, T-521/93, Rec., p. II-1707, punctul 39).

- 57 Întrebată cu privire la acest aspect în ședință, Republica Franceză a admis că argumentația sa privea numai condiția referitoare la existența unui avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, aspect de care s-a luat act în procesul-verbal al ședinței.
- 58 În al doilea rând, în ceea ce privește întinderea și natura controlului jurisdicțional, trebuie amintit, mai întâi, că noțiunea de ajutor de stat, astfel cum este definită în tratat, are caracter juridic și trebuie interpretată pe baza unor elemente obiective. Din acest motiv, instanța Uniunii, în principiu și ținând seama atât de elementele concrete ale litigiului cu care este sesizată, cât și de caracterul tehnic sau complex al aprecierilor efectuate de Comisie, trebuie să exercite un control deplin în ceea ce privește chestiunea dacă o măsură intră în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (1) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 mai 2000, Franța/Ladbroke Racing și Comisia, C-83/98 P, Rec., p. I-3271, punctul 25, și Hotărârea Curții din 22 decembrie 2008, British Aggregates/Comisia, C-487/06 P, Rec., p. I-10515, punctul 111).
- 59 În continuare, trebuie să se precizeze că legalitatea unei decizii a Comisiei în materie de ajutoare de stat trebuie apreciată în funcție de informațiile de care Comisia putea dispune la momentul adoptării deciziei (Hotărârea Curții din 10 iulie 1986, Belgia/Comisia, 234/84, Rec., p. 2263, punctul 16, și Hotărârea Curții din 14 septembrie 2004, Spania/Comisia, C-276/02, Rec., p. I-8091, punctul 31). De aici rezultă în special că, având în vedere că noțiunea de ajutor de stat corespunde unei situații obiective care trebuie apreciată la data la care Comisia adoptă decizia, trebuie să se țină seama de aprecierile efectuate la această dată pentru realizarea controlului jurisdicțional (Hotărârea Curții din 1 iulie 2008, Chronopost și La Poste/UFEX și alții, C-341/06 P și C-342/06 P, Rep., p. I-4777, punctul 144).
- 60 Tribunalul consideră oportună abordarea acțiunii prin examinarea celui de al doilea motiv.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe erori de fapt și de drept în ceea ce privește existența unei garanții nelimitate în favoarea La Poste

- 61 Prin intermediul celui de al doilea motiv, Republica Franceză susține că Comisia a săvârșit erori de fapt și de drept în cadrul examinării aspectului dacă exista o garanție de stat nelimitată și implicită în favoarea La Poste. Acest motiv este format din patru aspecte întemeiate pe săvârșirea de către Comisie a mai multe erori, respectiv:
- întrucât a concluzionat că în dreptul francez există un principiu al garantării de stat implicite care rezultă din statutul IPIC;
  - în stabilirea consecințelor care trebuie deduse din inaplicabilitatea în privința IPIC a procedurilor de redresare și de lichidare judiciară de drept comun;
  - în măsura în care a asimilat condițiile de angajare a răspunderii statului unui mecanism de garantare automată și nelimitată a pasivului La Poste;
  - în stabilirea consecințelor unor eventuale transferuri ale obligațiilor de serviciu public ale unei IPIC dizolvate.

Cu privire la primul aspect, întemeiat pe o eroare a Comisiei întrucât a concluzionat că în dreptul francez există un principiu al garantării de stat implicite care rezultă din statutul IPIC

- 62 Republica Franceză susține că Comisia a săvârșit o eroare întrucât a concluzionat că în dreptul francez există o garanție de stat implicită și nelimitată acordată IPIC.
- 63 În susținerea pretențiilor sale, Republica Franceză susține în esență, în primul rând, că jurisprudența Conseil d'État exclude principiul însuși al unei astfel de garanții, în al doilea rând, că extrasul din raportul anual al Conseil d'État din 1995 pe care s-a întemeiat Comisia este lipsit de o aplicabilitate generală și obligatorie, ținând seama în special de un aviz al Conseil d'État din 8 septembrie 2005, în al treilea rând, că dreptul francez al finanțelor publice exclude, în principiu, orice noțiune „garanție implicită” și, în al patrulea rând, că nu există măsuri de natură să protejeze drepturile creditorilor unei IPIC în ipoteza în care statutul acesteia din urmă ar urma să se schimbe.
- 64 În speță, stabilirea existenței unei garanții de stat nelimitate implică o examinare precisă și detaliată a mecanismelor puse în aplicare în temeiul dreptului francez în ipoteza în care o IPIC precum La Poste ar urma să nu își îndeplinească obligațiile față de creditorii săi.
- 65 În această privință, trebuie amintit că, în cadrul contenciosului în materia ajutoarelor de stat, aprecierea faptelor și a probelor este de competența exclusivă a Tribunalului. În plus, în acest context, problema dacă și în ce măsură o normă de drept național se aplică sau nu se aplică în speță ține de o apreciere a faptelor de către instanță și este supusă normelor privind administrarea probelor și celor privind repartizarea sarcinii probei.
- 66 Pe de altă parte, trebuie să se constate că, spre deosebire de ceea ce s-ar putea înțelege din argumentația dezvoltată de Republica Franceză, Comisia nu a concluzionat, întemeindu-se în esență pe un extras al unui raport al Conseil d'État, că în dreptul francez exista un principiu al garantării de stat implicite. Din decizia atacată reiese cu claritate că, pentru a stabili dacă exista o garanție de stat în favoarea La Poste, Comisia a examinat printre altele problema dacă, astfel cum susțin autoritățile franceze, o astfel de garanție era exclusă în dreptul francez [a se vedea considerentele (120)-(136) ale deciziei atacate]. Comisia a concluzionat că textele și jurisprudența nu permiteau să se afirme că dreptul francez excludea ca statul să se poată constitui garant al IPIC în ceea ce privește angajamentele pe care acestea și le asumaseră față de terți.
- 67 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție.
- 68 În primul rând, în ceea ce privește problema dacă jurisprudența Conseil d'État exclude principiul însuși al garantării de stat în favoarea instituțiilor publice, din înscrisurile părților rezultă că acestea din urmă se opun, în esență, interpretării care trebuie să fie dată jurisprudenței rezultate în urma pronunțării de către Conseil d'État (Assemblée) a hotărârii din 1 aprilie 1938, Sociétés de l'Hôtel d'Albe (*Recueil des décisions du Conseil d'État*, p. 341).
- 69 Din cuprinsul acestei hotărâri rezultă că Conseil d'État a refuzat să admită cererea unui creditor al IPIC adresată direct serviciilor statului, precizând că acesta din urmă nu poate fi obligat să achite datoriile contractate de această instituție. Or, astfel cum a menționat în mod întemeiat Comisia în considerentul (123) al deciziei atacate, situația în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre se distinge în mod clar de cea în care o IPIC se află în stare de insolvență, această din urmă situație fiind singura relevantă pentru examinarea aspectului dacă garanția de stat poate fi acționată. Faptul că, în temeiul acestei hotărâri, instituțiile publice, în sensul dreptului francez, dispun de personalitate juridică și de autonomie financiară nu implică în mod necesar faptul că statul nu se poate constitui, în ultimă instanță, ca garant al instituțiilor menționate. În consecință, Comisia a concluzionat, fără a săvârși o eroare de apreciere, că din jurisprudență nu se putea deduce că principiul însuși al unei garanții de stat în beneficiul IPIC era exclus.

- 70 În al doilea rând, Republica Franceză susține că Comisia s-a întemeiat în mod eronat pe o frază extrasă din raportul anual al Conseil d'État din 1995, deși valoarea obligatorie și conținutul raportului menționat ar fi îndoielnice.
- 71 Această argumentație nu poate fi primită pentru mai multe motive. Mai întâi, astfel cum a subliniat Comisia, extrasul la care a făcut referire Comisia [a se vedea considerentul (139) al deciziei atacate], care provine, la rândul său, dintr-o notă întocmită în anul 1995 cu ocazia înființării unei instituții publice în scopul susținerii ajutorului financiar acordat de statul francez în vederea redresării Crédit Lyonnais, este redactată în termeni lipsiți de ambiguitate. De aici rezultă astfel că Conseil d'État a indicat în mod clar că „garanția de stat acordată acestei instituții va decurge, în lipsa unei dispoziții legislative explicite, din însuși statutul de instituție publică”. În plus, textul extras din raportul menționat constituie doar unul dintre elementele concrete prezentate de Comisie pentru a demonstra existența unei garanții de stat. Reiese în special din considerentele (146) și (147) ale deciziei atacate că Comisia a menționat, în susținerea poziției sale, o notă a ministrului francez al economiei, finanțelor și industriei din 22 iulie 2003 referitoare la „[i]dentificarea mecanismelor de garanție implicită sau explicită”, precum și documentele anexate la această notă. Contrar interpretării susținute de Republica Franceză, rezultă că această notă nu se raportează numai la ipoteza în care răspunderea statului francez poate fi angajată în calitate de acționar, în special în temeiul unei acțiuni în acoperirea pasivului, întrucât aceasta face referire în mod expres, în nota sa explicativă, la înființarea de instituții publice. În sfârșit, avizul Conseil d'État din 8 septembrie 2005 nu era de natură să invalideze concluzia la care a ajuns Comisia. Astfel cum a recunoscut parțial Republica Franceză, reamintind totodată principiul potrivit căruia revine oricărei persoane juridice de drept public obligația de a-și asuma consecințele acțiunilor în răspundere care ar putea fi inițiate împotriva sa, acest aviz, care a fost emis în legătură cu înființarea Commission de contrôle des assurances, des mutuelles et des institutions de prévoyance (Comisia de Control al Societăților de Asigurări, al Societăților de Ajutor Reciproc și al Instituțiilor de Asigurări Suplimentare) (denumită în continuare „CCAMIP”), nu exclude de la bun început faptul că poate exista o garanție de stat care poate fi acționată în cazul unei insolvențe a unei instituții publice.
- 72 În al treilea rând, Republica Franceză susține că, de la intrarea în vigoare a Legii organice din 1 august 2001 privind legislația bugetară (denumită în continuare „LOLB”), nicio garantare și nicio preluare a datoriilor unui terț de către stat nu poate fi pusă în aplicare în lipsa unei autorizări în temeiul Legii bugetului.
- 73 Această poziție nu poate fi reținută. Astfel, din Decizia nr. 2001-448 DC adoptată de Conseil constitutionnel (Consiliul Constituțional) la 25 iulie 2001 (*Recueil des décisions du Conseil constitutionnel*, p. 99) rezultă că articolul 61 din LOLB „are ca obiect asigurarea informării Parlamentului cu privire la garanțiile acordate de stat, iar nu lovirea de caducitate a celor care, acordate în trecut, nu au fost autorizate în termenele prevăzute”. În lipsa unei precizări cu privire la natura garanțiilor avute în vedere de Conseil constitutionnel în această decizie, nimic nu permitea să se concluzioneze că garanțiile implicite care acopereau datoriile preexistente la data intrării în vigoare a LOLB (și anume la 1 ianuarie 2005) erau de asemenea lovite de caducitate. În această privință, fără a săvârși o eroare de apreciere, Comisia a precizat în considerentul (126) al deciziei atacate că, pentru a stabili dacă garanția implicită acordată de stat întreprinderii La Poste a fost lovită de caducitate prin LOLB, era necesar să se facă referire la data la care La Poste a început să beneficieze de această garanție, iar nu la datele când au fost contractate datoriile de către La Poste.
- 74 Deși, astfel cum a subliniat Republica Franceză, expertul desemnat de autoritățile franceze a exprimat îndoieli cu privire la valabilitatea motivelor care au determinat Conseil constitutionnel să excludă caducitatea garanțiilor a căror acordare nu fusese autorizată de LOLB atât pentru creanțele implicite, cât și pentru creanțele explicite, această interpretare nu este susținută în niciun fel de modul de redactare a deciziei adoptate de Conseil constitutionnel. În plus, Comisia a menționat în mod

întemeiat, în considerentul (131) al deciziei atacate, că nu era obligată să țină seama de calificarea în dreptul francez a măsurii în cauză ca garanție, nici de faptul că ar fi vorba despre o garanție care intră sub incidența LOLB.

- 75 În ceea ce privește, în al patrulea rând, argumentul întemeiat pe faptul că lipsa unor măsuri destinate să mențină drepturile creditorilor IPIC în ipoteza în care aceștia din urmă și-ar schimba statutul, astfel cum s-a întâmplat în momentul transformării în societăți pe acțiuni a France Télécom, a Gaz de France, a Électricité de France și a Aéroports de Paris, ar constitui un indiciu privind lipsa vreunei garanții, nici acest argument nu este mai convingător.
- 76 Faptul că statul francez a decis să acorde garanții explicite în anumite cazuri nu demonstrează că acordarea unei garanții implicite era exclusă în speță. Pe de altă parte, împrejurarea că, astfel cum reiese din mai multe decizii ale Conseil constitutionnel, dreptul de creanță este protejat din punct de vedere constituțional în dreptul francez în același mod precum dreptul de proprietate nu este de natură să invalideze această concluzie. În plus, jurisprudența Conseil constitutionnel citată de Republica Franceză nu face parte dintre elementele prezentate Comisiei și de care aceasta putea, prin urmare, să dispună la momentul în care a adoptat decizia atacată. Rezultă că, în conformitate cu jurisprudența citată la punctul 59 de mai sus, jurisprudența Conseil constitutionnel referitoare la protecția dreptului de creanță nu face parte dintre elementele în lumina cărora trebuia să se aprecieze legalitatea deciziei atacate.
- 77 În ceea ce privește referirea făcută de Republica Franceză, în replică, la raportul de studiu al Conseil d'État referitor la instituțiile publice, adoptat de Assemblée plénière a Conseil d'État la 15 octombrie 2009 și conform căruia „existența însăși a unei garanții acordate de stat instituțiilor publice este foarte discutabilă”, precum și la un articol din doctrină publicat la 28 iunie 2010 ca urmare a adoptării raportului menționat, trebuie să se constate că aceste publicații, presupunând chiar că pot fi invocate în cadrul prezentei proceduri, nu conțin niciun element nou care să fie direct relevant pentru adoptarea unei decizii privind problema dacă dreptul francez exclude, în principiu, existența unei garanții implicite de stat în favoarea IPIC. Astfel, în acest raport de studiu, Conseil d'État s-a limitat la a face aprecieri de ordin general cu privire la posibilitatea de a constata, în jurisprudența Uniunii, existența unui ajutor de stat „pornind de la elemente strict statutare”. Pronunțându-se asupra problemei dacă dreptul concurenței repunea în discuție existența instituțiilor publice, autorii acestui raport s-au limitat să precizeze că trebuia „să se relativizeze riscul ca relațiile dintre stat și instituțiile sale publice să intre în mod sistematic sub incidența calificării drept ajutor de stat în sensul articolului 87 [CE]”. În ceea ce privește articolul din doctrină din data de 28 iunie 2010, acesta face referire la o dezbateră inițiată ca urmare a publicării raportului de studiu menționat privind viitorul entităților care dețin statutul de instituții publice, în special, însă nu exclusiv, în lumina legislației în materia ajutoarelor de stat. Or, în ceea ce privește mai exact acest din urmă aspect, trebuie subliniat că nu se abordează deloc un pilon esențial al raționamentului urmat de Comisie în cadrul deciziei atacate, și anume constatarea conform căreia entitățile care beneficiază de statutul de instituții publice în sensul dreptului public francez nu pot fi supuse procedurilor de insolvență și de faliment de drept comun.
- 78 Din ansamblul acestor considerații rezultă că, fără a săvârși o eroare, Comisia a concluzionat că, spre deosebire de cele susținute de autoritățile franceze, dreptul francez nu excludea posibilitatea statului de a conferi o garanție implicită în favoarea IPIC. În consecință, primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe faptul că Comisia a săvârșit o eroare de fapt și de drept în ceea ce privește consecințele care trebuie deduse din neaplicabilitatea în privința La Poste a procedurilor de redresare și de lichidare judiciară de drept comun

- 79 Republica Franceză consideră că, spre deosebire de interpretarea susținută de Comisie, neaplicabilitatea în privința La Poste a procedurilor de drept comun în materie de redresare și de lichidare judiciară, și anume Legea nr. 85-98, care ar constitui doar o „lege de procedură”, nu înseamnă că La Poste nu poate fi declarată în stare de faliment și nici că aceasta nu se poate afla într-o situație de încetare a plăților. Republica Franceză subliniază că procedurile speciale, care nu garantează în niciun fel creditorilor că își vor recupera toate creanțele, sunt aplicabile în privința IPIC. În special, Legea nr. 80-539 și textele adoptate în vederea aplicării acestei legi, al cărui obiectiv principal ar fi fost reglementarea situațiilor în care persoane de drept public, deși solvabile, ar refuza să onoreze anumite datorii, au instituit un sistem de căi de executare care conferă autorității de tutelă puterea de a se substitui organelor executive ale unei instituții publice astfel încât să elibereze în bugetul acestei instituții „creditele necesare”, iar nu resursele de stat, în vederea satisfacerii potențialilor creditori. Cu toate acestea, legea menționată nu conferă nicidecum statului, al cărui rol poate fi asimilat celui al unui mandatar ad-hoc, dreptul și cu atât mai puțin obligația de a elibera resurse de stat în beneficiul eventualilor creditori ai unor instituții publice. Această interpretare ar fi confirmată atât de Avizul nr. 381-088 al Conseil d'État din 25 martie 2008, cât și de jurisprudența administrativă franceză. În sfârșit, existența programelor identificate de Comisie în considerentele (174)-(178) ale deciziei atacate, care permit acordarea unor avansuri de către stat unor organisme diferite care gestionează servicii publice, nu poate atesta instituirea unui mecanism de garantare implicită.
- 80 În această privință, Tribunalul subliniază că părțile sunt de acord cu privire la concluzia că Legea nr. 85-98 excludea din domeniul său de aplicare toate persoanele de drept public și în special IPIC. Astfel, potrivit articolului 2 din această lege, devenit articolul L. 620-2 din Codul comercial, în versiunea sa în vigoare până la 1 ianuarie 2006, „[r]edresarea și lichidarea judiciară sunt aplicabile oricărui comerciant, oricărei persoane înregistrate în registrul profesiilor, oricărui agricultor și oricărei persoane juridice de drept privat”. Dispoziția corespunzătoare în vigoare la data adoptării deciziei atacate prevede, în același sens, că „[p]rocedura de salvare este aplicabilă oricărei persoane care exercită o activitate comercială sau artizanală, oricărui agricultor, oricărei persoane fizice care exercită o activitate profesională independentă, inclusiv o profesie liberală supusă unui statut legal sau reglementar sau al cărei titlu este protejat, precum și oricărei persoane juridice de drept privat”. Pe de altă parte, reiese din jurisprudența Cour de cassation franceze, la care a făcut referire Republica Franceză în înscrisurile sale, că din texte rezultă „că bunurile care nu aparțin unor persoane private sunt administrate și înstrăinate în formele și conform normelor care le sunt proprii; că, în ceea ce privește bunurile care aparțin unor persoane de drept public, chiar dacă exercită o activitate industrială și comercială, principiul imposibilității urmăririi acestor bunuri nu permite recurgerea la modalități de executare de drept privat; că revine exclusiv creditorului beneficiar al unei hotărâri judecătorești care a dobândit autoritate de lucru judecat și prin care se obligă o persoană de drept public la plata, chiar cu titlu de provizion, a unei sume de bani sarcina de a pune în aplicare normele speciale stabilite de Legea [nr. 80-539]” [a se vedea hotărârea Cour de cassation (Camera întâi civilă) din 21 decembrie 1987, Bureau de recherches géologiques et minières (BRGM)/Sté Llyod continental, *Bulletin des arrêts de la Cour de cassation* I, nr. 348, p. 249].
- 81 Părțile nu sunt de acord, în schimb, cu privire la consecințele care trebuie deduse din inaplicabilitatea în privința IPIC a procedurilor de redresare și de lichidare de drept comun în vederea stabilirii existenței unei garanții de stat în favoarea La Poste.
- 82 Trebuie subliniat de la bun început că, în temeiul deciziei atacate [a se vedea considerentele (118) și (119)], Comisia a considerat că, pentru a stabili dacă exista o garanție asupra achitării creanțelor individuale, era necesar, după examinarea textelor și a jurisprudenței naționale (a se vedea primul aspect al celui de al doilea motiv de mai sus), să se analizeze dacă procedura urmată de un creditor al La Poste pentru rezolvarea creanței sale, în ipoteza în care aceasta s-ar afla în dificultate financiară, era

comparabilă cu cea urmată de creditorul unei întreprinderi supuse dreptului comercial. Contrar a ceea ce lasă să se presupună argumentul Republicii Franceze, demersul Comisiei nu urmărea să concluzioneze că o IPIC nu putea intra în stare de faliment ca urmare a faptului că era exclusă de la aplicarea dreptului comun în materie de redresare și de lichidare judiciară.

- 83 În speță, Comisia a ajuns la concluzia conform căreia creditorii IPIC se aflau într-o situație mai favorabilă decât creditorii privați pentru motivul că, spre deosebire de ceea ce se întâmpla în cadrul aplicării dreptului comun în materie de redresare și de lichidare judiciară, creditorul unei instituții publice nu era expus riscului ca creanța sa să se stingă ca urmare a inițierii unei proceduri judiciare de lichidare [a se vedea considerentul (150) al deciziei atacate].
- 84 Această concluzie trebuie admisă. Astfel, după cum a recunoscut Republica Franceză în cererea introductivă, Legea nr. 80-539 prevede un mecanism diferit de cel instituit prin procedurile de redresare și de lichidare de drept comun. Această lege și textele adoptate în vederea aplicării sale instituie o procedură de recuperare a creanțelor a cărei inițiere, contrar unei proceduri de lichidare în sensul dreptului comun, nu duce la stingerea creanțelor, ci cel mult la reportarea plății acestora. Prin urmare, creanțele instituțiilor publice se află în mod necesar într-o situație mai favorabilă decât cea a creditorilor persoanelor care intră în domeniul de aplicare al Legii nr. 85-98 a căror creanță se poate stinge, în ipoteza unei insuficiențe a activelor persoanei sau ale entității debitoare.
- 85 Astfel cum rezultă din descrierea procedurilor aplicabile IPIC în temeiul Legii nr. 80-539 [a se vedea în special considerentele (23)-(28) ale deciziei atacate], în caz de insuficiență a activelor unei IPIC, fie se reportează plata creanțelor, fie autoritatea de tutelă competentă eliberează resurse pentru a onora creanțele. Rezultă de aici că creditorii instituțiilor publice se află în mod necesar într-o situație mai favorabilă decât creditorii persoanelor private.
- 86 Pe de altă parte, deși, astfel cum a subliniat Republica Franceză, aspect care, în plus, nu este pus în discuție de Comisie [a se vedea printre altele considerentul (160) al deciziei atacate], Legea nr. 80-539 nu prevede în mod expres că statul este obligat să elibereze resurse de stat în vederea executării unei hotărâri judecătorești în temeiul articolului 1-II din legea menționată, Comisia a susținut, fără a săvârși o eroare, că după epuizarea resurselor proprii ale instituției publice aflate în dificultate datoriile instituției publice debitoare urmează să fie onorate, după toate probabilitățile, cu fonduri de la stat.
- 87 În această privință, Comisia a făcut referire, în considerentele [(174)-(176) ale deciziei atacate], fără a săvârși o eroare de apreciere, la anumite misiuni și programe financiare pentru a evidenția existența unor resurse de stat care ar putea fi eventual mobilizate în cazul în care IPIC s-ar afla în dificultate și, prin urmare, un indiciu privind eficacitatea garanției implicite acordate de stat în favoarea acestora din urmă.
- 88 Având în vedere considerațiile care precedă, concluziile enunțate în considerentele (179) și (180) ale deciziei atacate privind consecințele care decurg din aplicarea Legii nr. 80-539 ca indicii privind existența unei garanții nelimitate în favoarea IPIC trebuie să fie admise.

Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe faptul că Comisia a săvârșit o eroare asimilând posibilitățile de angajare a răspunderii statului în caz de dificultate financiară a unei IPIC unui mecanism de garantare automată și nelimitată a pasivului

- 89 Prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv, Republica Franceză susține că, contrar celor afirmate de Comisie, creditorii La Poste nu s-ar putea baza pe faptul că răspunderea statului ar fi angajată în mod sistematic în caz de dificultate financiară a acesteia. Republica Franceză contestă, printre altele, concluzia conform căreia răspunderea statului poate fi angajată în mod automat, pentru simplul fapt că situația financiară a instituției publice nu ar permite acesteia din urmă să își onoreze datoriile. În opinia Republicii Franceze, implicarea răspunderii statului, care este supusă

unor condiții stricte în temeiul jurisprudenței Conseil d'État, nu poate fi asimilată unui mecanism de garantare automată și nelimitată. În această privință, ea susține că angajarea răspunderii statului presupune, pe de o parte, că prejudiciul suferit de creditor are un caracter anormal și special și, pe de altă parte, că există o legătură de cauzalitate directă între acțiunea sau abținerea statului și prejudiciul suferit.

90 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că numai constatările obiective care conduc la concluzia ca statul ar fi obligat din punct de vedere juridic să ramburseze creanțele unei IPIC precum cea din speță ar permite să se rețină existența unei garanții de stat (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 26 iunie 2008, SIC/Comisia, T-442/03, Rep., p. II-1161, punctul 126).

91 În speță, părțile sunt de acord cu privire la aspectul că există în mod incontestabil diferențe între, pe de o parte, un mecanism de garantare care constă în faptul de a se substitui, în mod automat și indefinit, unui debitor în cazul în care acesta s-ar afla în imposibilitatea de a-și îndeplini angajamentele financiare și, pe de altă parte, un regim de răspundere care se întemeiază pe un fapt generator direct imputabil persoanei răspunzătoare și care implică luarea în considerare a circumstanțelor proprii fiecărei spețe.

92 În ceea ce privește decizia atacată, raționamentul Comisiei se întemeiază pe hotărârea Conseil d'État din 18 noiembrie 2005, Société fermière de Campoloro et autre (*Recueil des décisions du Conseil d'État*, p. 515), care, conform considerentului (124) al deciziei menționate, stabilește că regimul de răspundere a statului în aplicarea procedurii de recuperare a datoriilor instituțiilor publice prezintă toate trăsăturile unui mecanism de garantare. Considerentul de principiu al acestei hotărâri are următorul cuprins:

„Considerând că, prin aceste dispoziții, legiuitorul a înțeles să acorde reprezentantului statului, în cazul neexecutării de către o colectivitate teritorială a unei hotărâri judecătorești care a dobândit autoritate de lucru judecat și după punerea în întârziere în acest sens, puterea de a se substitui organelor acelei colectivități în vederea eliberării sau creării resurselor care să permită executarea în totalitate a hotărârii respective; că, în acest sens, reprezentantul statului, sub controlul instanței, trebuie să adopte măsurile necesare în funcție de situația colectivității și de obligațiile de interes general; că printre aceste măsuri se numără și posibilitatea de a proceda la vânzarea de bunuri aparținând colectivității atunci când acestea nu sunt indispensabile bunei funcționări a serviciilor publice de competența sa; că, în cazul în care prefectul se abține de la sau neglijează exercitarea prerogativelor care i-au fost conferite prin lege, creditorul colectivității teritoriale este îndreptățit să dea în judecată statul în caz de culpă gravă comisă în exercitarea puterii de tutelă; de asemenea, că, în eventualitatea în care, ținând seama de situația colectivității, în special insuficiența activelor sau din motive imperative de interes general, prefectul a putut refuza în mod legal adoptarea anumitor măsuri în scopul asigurării executării în totalitate a hotărârii judecătorești, prejudiciul rezultat pentru creditorul colectivității teritoriale este susceptibil să angajeze răspunderea puterii publice în cazul în care capătă un caracter anormal și special.”

93 Raționamentul Comisiei se întemeiază de asemenea pe o notă a Conseil d'État emisă în anul 1995 [considerentul (139) al deciziei atacate], precum și pe Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 26 septembrie 2006, Société de gestion du port de Campoloro et Société fermière de Campoloro/Franța (nr. 57516/00) [considerentul (204) și următoarele ale deciziei atacate].

94 Or, fără a săvârși o eroare, Comisia a ajuns, în esență, la concluzia că, în lumina acestor hotărâri și a notei, răspunderea statului ar putea fi angajată în ipoteza în care mecanismul care rezultă din punerea în aplicare a Legii nr. 80-539 nu ar permite creditorului unei IPIC, precum La Poste în speță, să își recupereze creanța.

95 Niciunul dintre argumentele prezentate de Republica Franceză nu este de natură să invalideze această concluzie.

- 96 În primul rând, reiese din jurisprudența Conseil d'État, amintită la punctul 92 de mai sus, că creditorul are dreptul să dea în judecată statul în caz de culpă gravă comisă în exercitarea puterii de tutelă, precum și dreptul să angajeze răspunderea puterii publice în eventualitatea în care, având în vedere situația persoanei juridice de drept public în cauză, în special insuficiența activelor sale, sau din motive imperative de interes general, creditorul menționat a suferit un prejudiciu anormal și special ca urmare a refuzului prefectului de a adopta măsurile necesare de natură să garanteze dreptului creditorului respectiv.
- 97 Or, rezultatul litigiului în cauza referitoare la portul din Campoloro (Franța), astfel cum reiese din Hotărârea Société de gestion du port de Campoloro et Société fermière de Campoloro/Franța, citată anterior, a constat în faptul că, în pofida argumentelor invocate de reclamantă, statul și-a asumat obligația de a asigura plata către creditori, consacrand astfel ideea că răspunderea statului poate fi angajată în ultimă instanță. După cum s-a subliniat în considerentul (208) al deciziei atacate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat, în hotărârea citată anterior, că statului îi revenea obligația de a asigura plata către creditori, întrucât aceștia au suferit un prejudiciu special și exorbitant din cauza neachitării sumelor de care ar fi trebuit să beneficieze.
- 98 În al doilea rând, în ceea ce privește afirmația potrivit căreia angajarea răspunderii statului ar necesita dovedirea unei legături de cauzalitate directe între acțiunea statului și prejudiciul suferit de creditori, este suficient să se arate că, astfel cum a recunoscut Republica Franceză, în cazul în care o IPIC căreia i s-a conferit o misiune de serviciu public nu își achită datoriile și este obligată să le plătească prin hotărâre judecătorească, statul este însărcinat din oficiu să recupereze fondurile necesare. În cazul în care statul refuză să impună IPIC obligația să achite creanțele în cauză, prin recurgerea la toate măsurile necesare, inclusiv la vânzarea de bunuri, acesta se pune într-o situație de natură să îi angajeze răspunderea. Or, astfel cum a subliniat Comisia, pare a fi exclus ca statul să fie determinat să procedeze la vânzarea tuturor bunurilor deținute de La Poste. În conformitate cu cerința de continuitate a serviciului public, care constituie în dreptul francez un principiu cu valoare constituțională și care se impune autorităților statului în punerea în aplicare a Legii nr. 80-539, bunurile necesare îndeplinirii de către o IPIC a unei misiuni de serviciu public nu pot fi cedate.
- 99 În al treilea rând, Republica Franceză susține că Comisia a făcut în mod eronat referire, pe de o parte, la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la neexecutarea hotărârilor judecătorești, care a generat ea însăși o atingere adusă dreptului de proprietate, în special Hotărârea Société de gestion du port de Campoloro et Société fermière de Campoloro/Franța, citată anterior [a se vedea considerentele (204)-(211) ale deciziei atacate], și, pe de altă parte, la teoria aparenței, în sensul că creditorii IPIC puteau fi determinați să aibă o încredere legitimă în existența unei garanții de stat. Trebuie să se constate că recurgerea la această teorie a fost prezentată doar în mod superfluu. Comisia a precizat astfel, în considerentul (227) al deciziei atacate, că „[a]plicarea teoriei aparenței permite[a] confirmarea demonstrației”. Prin urmare, argumentul întemeiat pe faptul că teoria aparenței nu poate fi aplicată într-o ipoteză, precum cea avută în vedere în speță, în care este vorba despre formarea creanțelor trebuie să fie declarat inoperant. Astfel, un motiv eronat nu poate justifica anularea actului care este viciat de acesta dacă are un caracter neesențial și dacă există alte motive care sunt suficiente pentru a-l fundamenta (a se vedea Hotărârea Curții din 7 aprilie 2011, Grecia/Comisia, C-321/09 P, nepublicată în Repertoriu, punctul 61 și jurisprudența citată).

Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe o eroare săvârșită de Comisie în ceea ce privește consecințele unor eventuale transferuri ale obligațiilor unei IPIC dizolvate

- 100 Republica Franceză susține că eventuala menținere a anumitor creanțe legate de obligațiile de serviciu public ale La Poste nu are nicio legătură cu statutul de IPIC. Deși a recunoscut că principiul continuității serviciului public implică, în cazul desființării unei instituții publice, un transfer al acestei

misiuni și al bunurilor care erau alocate în vederea îndeplinirii acesteia, Republica Franceză consideră că nimic nu se opune desființării unei IPIC, atât timp cât misiunile de serviciu public pe care aceasta le exercită pot fi îndeplinite în continuare.

101 Trebuie constatat că argumentația invocată de Republica Franceză, care nu este de natură să invalideze concluzia conform căreia Comisia putea stabili în mod întemeiat că există o garanție de stat nelimitată numai în temeiul constatărilor făcute în cadrul primelor trei aspecte ale prezentului motiv, trebuie să fie declarată inoperantă (a se vedea jurisprudența citată la punctul 99 de mai sus).

102 În orice caz, Republica Franceză a recunoscut în mod expres că principiul continuității serviciului public implica, în cazul desființării unei instituții publice care exercită o misiune de serviciu public (situație care se regăsește în cazul La Poste), un transfer al acestei misiuni și al bunurilor alocate în vederea îndeplinirii acesteia și, prin urmare, un transfer al drepturilor și al obligațiilor aferente misiunii în cauză. Or, transferul drepturilor și obligațiilor aferente unei misiuni de serviciu public implică, în principiu și astfel cum reiese din constatările făcute de Comisie, transferul concomitent al drepturilor și obligațiilor instituției însărcinate cu îndeplinirea misiunii menționate.

103 Din ansamblul acestor considerații rezultă că cel de al doilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea noțiunii de avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE

104 Al treilea motiv invocat de Republica Franceză este împărțit în două aspecte.

Cu privire la primul aspect, întemeiat pe faptul că Comisia a constatat în mod eronat că existența unei garanții de stat, presupunând că a fost stabilită, ar crea un avantaj în favoarea La Poste

105 În cadrul primului aspect, Republica Franceză consideră că, presupunând că a fost stabilită existența unei garanții de stat nelimitate în favoarea IPIC, nu s-a demonstrat că aceasta ar crea un avantaj în beneficiul La Poste. Republica Franceză susține, în esență, că tocmai în temeiul analizelor efectuate de agențiile de rating, care răspund în mod direct la pozițiile adoptate de Comisie privind alte IPIC, precum și la recomandarea Comisiei adresată autorităților franceze la 4 octombrie 2006 (a se vedea punctul 10 de mai sus), s-a reținut existența unei garanții și, așadar, a unui avantaj în favoarea La Poste. Astfel, Comisia ar fi constatat existența unui avantaj acordat în favoarea La Poste pe baza unui raționament perfect circular.

106 Trebuie să se considere că acordarea unei garanții în condiții care nu corespund celor de pe piață, precum o garanție nelimitată acordată fără contraprestație, este, în general, de natură să confere un avantaj persoanei care beneficiază de aceasta, în sensul că are drept consecință o îmbunătățire a situației financiare a beneficiarului printr-o reducere a sarcinilor care grevează în mod normal bugetul său. Ca răspuns la o întrebare adresată în ședință, Republica Franceză a recunoscut că, în conformitate cu Comunicarea din 2008, se putea admite că, în măsura în care o întreprindere era exclusă, ca urmare a statutului său legal, de la o procedură de faliment sau de la o procedură echivalentă, aceasta era în măsură să obțină condiții de creditare mai favorabile și, prin urmare, să beneficieze de un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

107 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum reiese dintr-o jurisprudență consacrată, noțiunea de ajutor este mai generală decât cea de subvenție, dat fiind că aceasta include nu numai prestații pozitive, precum subvențiile propriu-zise, ci și intervenții de stat care, sub diverse forme, reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi și care, din acest motiv, fără să fie subvenții în sensul strict al termenului, au aceeași natură și efecte identice (a se vedea Hotărârea Curții din 8 mai 2003, Italia și SIM 2 Multimedia/Comisia, C-328/99 și C-399/00, Rec., p. I-4035, punctul 35, și Hotărârea Curții din 15 iunie 2006, Air Liquide Industries Belgium, C-393/04

și C-41/05, Rec., p. I-5293, punctul 29 și jurisprudența citată). Potrivit unei jurisprudențe constante, pentru a aprecia dacă o măsură de stat constituie ajutor de stat, trebuie să se determine dacă întreprinderea beneficiară primește un avantaj economic pe care nu l-ar fi primit în condiții normale de piață (a se vedea Hotărârea Curții din 11 iulie 1996, SFEI și alții, C-39/94, Rec., p. I-3547, punctul 60, și Hotărârea Curții Comisia/Țările de Jos, citată anterior, punctul 87 și jurisprudența citată).

- 108 Or, o garanție de stat nelimitată permite, printre altele, beneficiarului său să obțină condiții de creditare mai favorabile decât cele pe care le-ar fi obținut pe baza propriei valori și, prin urmare, permite reducerea presiunii exercitate asupra bugetului său.
- 109 Se observă că Comisia a făcut referire la pozițiile exprimate de agențiile de rating și în special la cele mai importante dintre acestea exclusiv în scopul de a stabili că La Poste a beneficiat de condiții de creditare mai favorabile și, în consecință, de un avantaj financiar. Comisia subliniază în această privință că, în măsura în care Fitch și Standard & Poor's sunt două agenții de rating importante și se știe că piața ține seama de ratingul acordat de acestea la evaluarea creditului care urmează a fi acordat unei anumite întreprinderi, un rating dat de aceste agenții (de una sau de cealaltă sau de amândouă) mai bun decât cel care ar fi fost dat în lipsa garanției poate produce un avantaj pentru La Poste pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață.
- 110 Așadar, Republica Franceză susține în mod eronat că Comisia a utilizat un raționament circular. Referirea la metodele de evaluare utilizate de agențiile recunoscute a fost făcută doar în scopul de a confirma că garanția de stat în beneficiul IPIC era de natură să creeze un avantaj în favoarea lor prin intermediul condițiilor de creditare mai favorabile [a se vedea printre altele considerentul (257) al deciziei atacate], iar nu de a dovedi existența unei astfel de garanții.
- 111 În orice caz, afirmația potrivit căreia aceste poziții adoptate reflectă doar declarațiile Comisiei nu este susținută în fapt. Republica Franceză nu a demonstrat în special că luarea în considerare de către agențiile de rating a unei garanții de stat s-ar fi aflat la originea adoptării Deciziei 2005/145/CE a Comisiei din 16 decembrie 2003 privind ajutoarele de stat acordate de Franța întreprinderii EDF și sectorului industriei energiei electrice și a gazelor (JO 2005, L 49, p. 9). Simpla împrejurare că documentele care provin de la agențiile de rating la care a făcut referire Comisia sunt ulterioare acestei decizii nu este suficientă pentru a demonstra că luarea în considerare a garanțiilor de stat de către aceste agenții s-ar fi aflat în mod necesar la originea adoptării deciziei menționate. În această privință, nu se poate reproșa Comisiei că a făcut mai curând referire la documente din perioada în care a fost adoptată decizia atacată decât la rapoarte elaborate la o dată mult anterioară datei de adoptare a acestei decizii.
- 112 Prin urmare, primul aspect al celui de al treilea motiv nu este întemeiat.

Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe faptul că Comisia a concluzionat în mod eronat că pretinsa garanție de stat putea aduce un avantaj în favoarea La Poste ca urmare a influenței pozitive pe care aceasta o exercita asupra evaluării sale financiare

- 113 Prin intermediul celui de al doilea aspect, Republica Franceză susține că Comisia a concluzionat în mod eronat că exista un avantaj ca urmare a influenței pozitive pe care garanția o putea exercita asupra evaluării sale. În primul rând, aceasta subliniază că Comisia nu recunoaște că evaluarea de care beneficiază La Poste rezultă din modul în care agențiile de rating interpretează sprijinul de stat în ansamblul său, ceea ce implică luarea în considerare a unor elemente multiple, iar nu numai a existenței unei garanții. Republica Franceză precizează în al doilea rând că, chiar și în lipsa unei astfel de garanții, evaluarea atribuită La Poste de către agențiile de rating, care sunt deosebit de sensibile în

legătură cu aspectul că această întreprindere este deținută de stat, ar rămâne neschimbată. La fel ca aceste agenții, Comisia nu ar distinge foarte clar ceea ce decurge din statutul La Poste de ceea ce rezultă din deținerea capitalului său.

- 114 Argumentația Republicii Franceze nu poate fi reținută.
- 115 Mai întâi, trebuie subliniat că Comisia nu neagă faptul că, pe lângă garanția de stat de care poate eventual beneficia o întreprindere, evaluarea financiară ține seama de toți parametrii care atestă sprijinul preconizat a fi primit de la stat [a se vedea considerentul (280) al deciziei atacate].
- 116 În continuare, Republica Franceză nu a reușit să invalideze constatarea, efectuată pe baza documentelor metodologice elaborate de agențiile de rating, potrivit căreia agențiile de rating erau, în general, sensibile în legătură cu statutul juridic al entităților evaluate, în speță faptul că aceasta beneficia de statut de IPIC.
- 117 Având în vedere considerațiile care precedă, al treilea motiv trebuie să fie respins.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe o eroare de drept întrucât Comisia nu a dovedit corespunzător cerințelor legale existența unui ajutor de stat

- 118 Republica Franceză susține că Comisia nu a respectat nici sarcina probei, nici nivelul probatoriu care îi incumbă în domeniul ajutoarelor de stat. Încalcând în special principiile consacrate în jurisprudență, Comisia și-ar fi întemeiat examinarea pe mai multe prezumții negative, ipoteze și speculații și, prin urmare, ar fi omis să demonstreze în mod pozitiv existența unui ajutor în favoarea La Poste. Acest lucru ar fi valabil atât în ceea ce privește dovedirea existenței unei garanții implicite acordate de statul francez în favoarea La Poste [a se vedea considerentele (129), (134), (136), (152), (154), (160), (161), (165), (169), (179), (195), (202) și (251)], cât și în cadrul dovedirii existenței unui avantaj, prin examinarea cu precizie, astfel cum impune jurisprudența, a efectelor măsurii în litigiu. În această privință, nu ar fi suficient să se demonstreze că măsura menționată „poate” să creeze un avantaj pentru a o califica drept ajutor de stat și în special drept ajutor existent. În sfârșit, Republica Franceză susține, în replică, că Comisia a omis să facă dovada faptului că pretinsul avantaj de care ar fi beneficiat La Poste rezulta dintr-un transfer de resurse de stat.
- 119 Reiese din jurisprudență că Comisia nu poate presupune că o întreprindere a beneficiat de un avantaj care constituie un ajutor de stat bazându-se numai pe o prezumție negativă, întemeiată pe lipsa de informații care permit să se ajungă la concluzia contrară, în absența altor elemente de natură să stabilească în mod pozitiv existența unui asemenea avantaj. În acest sens, Comisia este obligată cel puțin să se asigure că informațiile de care dispune, deși incomplete și fragmentare, constituie un temei suficient pentru a ajunge la concluzia că o întreprindere a beneficiat de un avantaj care constituie un ajutor de stat (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 septembrie 2009, Comisia/MTU Friedrichshafen, C-520/07 P, Rep., p. I-8555, punctul 56).
- 120 În această privință, natura elementelor de probă care trebuie prezentate de Comisie depinde în mare măsură de natura măsurii de stat preconizate. În ceea ce privește în special dovada existenței unei garanții de stat de natură implicită, aceasta poate fi dedusă dintr-o serie de elemente convergente care au o anumită fiabilitate și coerență care rezultă, printre altele, dintr-o interpretare a dispozițiilor de drept național relevante și poate fi dedusă în special din efectele juridice pe care le implică statutul juridic al întreprinderii beneficiare. În această privință, pentru a demonstra că un stat a acordat o garanție financiară implicită, care, prin definiție, nu este consacrată în mod expres de legea națională, unei întreprinderi care are un statut special, se pot considera ca fiind relevante note și circulare de interpretare.

- 121 În speță, din considerațiile prezentate în cadrul examinării celui de al doilea motiv rezultă că Comisia a examinat în mod pozitiv existența unei garanții de stat nelimitate în favoarea La Poste. Aceasta a ținut seama de mai multe elemente concordante care ar constitui un temei suficient pentru a dovedi că La Poste beneficia, în virtutea statutului de IPIC, de o garanție de stat implicită și nelimitată. Aceste indicii obiective se întemeiază, în primul rând, pe faptul obiectiv că La Poste nu a fost supusă dreptului comun în materie de redresare și de lichidare a întreprinderilor aflate în dificultate [considerentul (117) al deciziei atacate], în al doilea rând, pe faptul că Legea nr. 80-539, sub a cărei incidență intra La Poste, nu producea aceleași efecte ca o procedură de lichidare de drept comun și plasa creditorii IPIC într-o situație mult mai favorabilă decât cea în care se aflau creditorii persoanelor private [considerentele (148)-(180) ale deciziei atacate] și, în al treilea rând și cu titlu suplimentar, pe faptul că, „în ipoteza puțin probabilă în care procedura stabilită prin Legea [nr. 80-539] nu ar permite rambursarea creanței creditorului” [considerentul (184) al deciziei atacate], acesta din urmă putea, în plus, să obțină satisfacție prin angajarea răspunderii statului [considerentele (185)-(222) ale deciziei atacate].
- 122 Împrejurarea că Comisia a considerat că este oportun să demonstreze, drept răspuns la argumentele prezentate de autoritățile franceze în cursul procedurii administrative, că nimic din dreptul francez nu exclude existența unei garanții implicite de stat în favoarea IPIC [a se vedea considerentele (120)-(138) ale deciziei atacate] constituie doar punctul de plecare al raționamentului pe care l-a prezentat în mod clar în considerentele (116)-(255) ale deciziei atacate. În consecință, nu se poate susține că, pentru a face această dovadă, Comisia s-a întemeiat pe simple prezumții negative și pe speculații. Astfel cum s-a menționat la punctul 71 de mai sus, Comisia a făcut referire în mod expres la o notă a Conseil d'État din 1995 [considerentul (139) al deciziei atacate], precum și la o notă a ministrului francez al economiei, finanțelor și industriei din 22 iulie 2003 [considerentele (146)-(147) ale deciziei atacate], note care sunt redactate în termeni lipsiți de orice fel de ambiguitate.
- 123 În mod similar, Comisia a furnizat suficiente elemente pentru a dovedi că această garanție putea constitui un avantaj. În ceea ce privește dovedirea efectelor reale ale măsurii în litigiu, reiese din jurisprudență că Comisia nu este obligată să facă această dovadă în ceea ce privește ajutoarele deja acordate [a se vedea Hotărârea Curții din 1 iunie 2006, P & O European Ferries (Vizcaya) și Diputación Foral de Vizcaya/Comisia, C-442/03 P și C-471/03 P, Rec., p. I-4845, punctul 110 și jurisprudența citată). În această privință, nu este necesar să se facă nicio distincție între ajutoarele existente și ajutoarele nelegale.
- 124 Pe de altă parte, efectul real al avantajului pe care îl conferă o garanție de stat poate fi prezumat. O astfel de garanție oferă împrumutatului posibilitatea de a beneficia de rate ale dobânzilor mai mici sau de a oferi mai puține garanții. Rezultă astfel din jurisprudență că chiar un avantaj acordat prin intermediul unei sarcini suplimentare potențiale pentru stat poate constitui un ajutor de stat (Hotărârea Curții din 1 decembrie 1998, Ecotrade, C-200/97, Rec., p. I-7907, punctul 43, și Hotărârea Tribunalului din 13 iunie 2000, EPAC/Comisia, T-204/97 și T-270/97, Rec., p. II-2267, punctul 80). Acesta este cel mai adesea cazul garanțiilor care sunt asociate, în general, unui împrumut sau altei obligații financiare contractate de un împrumutat de la un împrumutător.
- 125 În consecință, primul motiv trebuie să fie de asemenea respins ca nefondat.
- 126 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că acțiunea trebuie să fie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 127 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Republica Franceză a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șasea)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Obligă Republica Franceză la plata cheltuielilor de judecată.**

Kanninen

Wahl

Soldevila Fragoso

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 20 septembrie 2012.

Semnături